

MAAHANMUUTTOA MUISTAEN

**ATT MINNAS MIGRATIONEN
OPAS OPINTOPIIRIN VETÄJÄLLE**

www.abf.se

Opinto-opas

Tämä opas on suunnattu Att minnas migrationen -opintopiirien vetäjille. Opas sisältää tietoa projektista, sekä opintopiirissä hyödynnettäviä vinkkejä ja ideoita. Saat myös tietoa mihin osallistujien tarinat lähetetään.

Tausta

Tämän Mångkulturellt centrumin ja Nordiska museetin yhteisen projektin tarkoituksena on kerätä kertomuksia maahanmuuttoon liittyviä kokemuksia omaavilta henkilöiltä. Nordiska museet on jo 1800-luvulta asti kerännyt ihmisten itsensä kirjoittamia, heidän omasta elämästään kertovia, tarinoita. Näillä kertomuksilla on suuri arvo niin tutkimusmateriaalina kuin osana kulttuuriperintöämme. Vuosikymmenten varrella Nordiska museet on myös kerännyt materiaalia erilaisten erityisryhmien, kuten esimerkiksi metsätyöläisten, polioon sairastuneiden ja muonamiesten kokemuksista. Att minnas migrationen –projekti kutsuu nyt kaikkia maahanmuuttoon liittyviä elämäkokemuksia omaavia ihmisiä kirjamaan muistiin ja palauttamaan tarinansa, tulevaisuuden kulttuuriperinnön luomiseksi.

FOTO: ANDRZEJ MARKIEWICZ

- En form av kollektiv självbildning som fungerar bra i förändringsarbete
- Består av mellan fem och 15 personer
- Träffas regelbundet, två till tre timmar per gång
- Bygger på allas aktiva deltagande
- Guidas av en cirkelledare

5 FAKTA OM STUDIECIRKELN

- ger alla deltagare ungefär lika stort utrymme
- tar vara på alla deltagares erfarenheter
- kombinerar kunskapssökande med dialog och problemlösning
- använder ett balanserat studiematerial
- låter olika perspektiv komma fram i diskussionen

BÄSTA STUDIECIRKELN

Studiecirkeln – ett knytkalas med kunskap

Studiecirkeln är både enkel och demokratisk. Vem som helst kan starta en, och vem som helst kan delta. Alla deltar aktivt i gruppens arbete. Till skillnad från skolan har cirkeln ingen lärare utan en cirkelledare – en demokratisk vägvisare som underlättar diskussionerna. Deltagarna lär av varandra och av det studiematerial som används. Man kan jämföra det med ett knytkalas – där alla delar med sig av sin kunskap och där slutresultatet blir något större.

Sisältö

- 4 Opintopiirin vetäjänä toimiminen
- 7 Miten opintopiiri järjestetään?

FOTO: ANDRZEJ MARKIEWICZ

OPINTOPIIRIN VETÄJÄNÄ TOIMIMINEN

Opintopiiri on ryhmä, joka päättää ja suunnittelee yhdessä miten edetä, ja tämä päätös kirjataan ryhmän työsuunnitelmaan. Sinun roolisi opintopiirin vetäjänä on huolehtia, että kirjoittaminen sujuu, sekä tuoda ryhmään työskentelyä helpottavia ideoita. Sinulla tulee myös olla hyvä yleisilmäys ryhmäprosessista. Sinun tulee myös huolehtia, että osallistujalista täytetään sekä jätetään ABF-osastolle. Ennen opintopiirin toiminnan aloittamista sinun tulee tehdä yhteistyösopimus opintopiirin järjestämisestä paikallisen ABF-osastosi kanssa.

Kirjoittaminen

Att minnas migrationen -projektin tavoite on kirjallisten kertomuksien kerääminen. Kirjoittaminen saattaa joskus tuntua hankalalta ja raskaalta, huolimatta siitä kuinka mielellään kirjoittaja haluaa saada tarinansa paperille. Tällöin on hyvä käyttää apuna erilaisia harjoituksia. Ensimmäinen tapaaminen otsikon alta saat vinkkejä ja ideoita erilaisista kirjoitusharjoituksista sekä ehdotuksia kuinka aisteja virkistämällä myös erilaisia muistot virkistyvät.

Mitä tehdä, jos...

...opintopiirissä työskenteleminen herättää vaikeita muistoja?

Kaikki omaan elämään liittyvät kirjoitusprosessit saattavat herättää erilaisia tunteita, kuten surua, pelkoa tai masentuneisuutta. Opintopiirin vetäjänä voit olla ainoastaan kanssaihminen. Sinun tehtäväsi ei ole olla terapeutti etkä voi pakottaa ihmisiä ylittämään rajojaan tai sisäisiä muurejaan. Voimakkaiden tunteiden edessä on usein tärkeää tulla kuunnelluksi. Jos joku opintopiirisi jäsenistä reagoi voimakkaasti, sinun ja muiden ryhmäsi jäsenten kannattaa antaa näille tunteille niin tilaa kuin aikaa. Tällä saattaa olla suuri merkitys koko ryhmän työskentelylle. On kuitenkin tärkeää ettei vain yhden henkilön henkilökohtaiset kokemukset tai kuulluksi tuleminen tarve hallitse muiden osallistujien tarpeita.

...se ei riitä, vaan ryhmääni kuuluu joku, jonka puolesta olen todella huolissani?

Jälleen kerran, olet kanssaihminen, et terapeutti. Jos joku opintopiiriläisistä voi selvästikin erittäin huonosti, yritä rohkaista häntä hakemaan apua ammattiauttajalta muistojensa ja kokemustensa läpikäymiseen. Jos sinusta yhä tuntuu, että haluat auttaa enemmän, voit ottaa yhteyttä kuntasi psykiatrian vastaanottoon ja selvittää mitä apua he mahdollisesti pystyvät tarjoamaan.

...joku osallistujista haluaa olla anonymi?

Nordiska museetiin voi jättää materiaalia ja pysyä anonyminä 50 vuoden ajan. Tämä tarkoittaa, ettei kenelläkään ole oikeutta lukea tekstiä seuraavaan 50 vuoteen. Jos tekstiin ei halua kirjoittaa nimeään lainkaan, voi tekstin silti lähettää, jonka jälkeen Nordiska museet tekee päätöksen pääseekö kertomus joka tapauksessa mukaan museon kokoelmiin.

...minulla on sodassa haavoittunut tai kidutuksen kohteeksi joutunut osallistuja.

Ruotsin Punaisella ristillä on vastaanottoja kidutuksen ja sotien uhreille ympäri maata. Voit lukea niistä lisää Punaisen ristin verkkosivuilta, osoitteesta <http://www.redcross.se/rkcstockholm/index2.html> Verkkosivut on suunnattu Tukholman läänissä asuville, mutta sivuilta on linkkejä myös muihin vastaanottoihin ja järjestöihin.

... haluan oppia lisää opintopiirin vetäjänä toimimisesta?

ABF järjestää opintopiirien vetäjille kursseja, jotka ovat suuntautuneet etenkin pedagogiikkaan ja metodiikkaan. Kysy paikallisesta ABF-osastostasi mitä kursseja oma kuntasi tarjoaa!

Sinun tehtäväsi ei ole olla terapeutti etkä voi pakottaa ihmisiä ylittämään rajojaan tai sisäisiä muurejaan”

Lue lisää Mångkulturellt centrumista:
mkc.botkyrka.se

Ja Nordiska Museetista:
www.nordiskamuseet.se

MITEN OPINTOPIIRI JÄRJESTETÄÄN?

Jokainen opintopiiri voi itse päättää, mikä työskentelytapa heille sopii parhaiten. On hyvä, ettei opintopiiri ole liian suuri, jotta kaikilla osallistujilla on mahdollisuus tulla kuulluksi sekä jättää oma leimansa piiriin. Seuraavassa on ehdotus kuinka opintopiirin voi järjestää.

ODOTUKSIA OPINTOPIIRISSÄ

Pyydä osallistujia kertomaan mitä odotuksia heillä on opintopiiriin osallistumiselta. Tämä on tärkeää tietoa sinulle opintopiirin vetäjänä.

Ensimmäinen tapaaminen

Ensimmäisellä kerralla osallistujien on hyvä esitellä itsensä toisilleen. Pyydä osallistujia kertomaan nimensä, mutta myös mitä odotuksia heillä on opintopiiriin osallistumiselta. Tämä on tärkeää tietoa sekä opintopiirin vetäjälle että tulevalle työsuunnitelmalle. Kerro osallistujille suunnittelemasi järjestys. Muista, että osallistujilla saattaa olla suunnitelmastasi poikkeavia toiveita ja mielipiteitä, joille sinun opintopiirin vetäjänä tulee olla avoin. Tässä tapauksessa voitte aina tehdä oman työsuunnitelman tämän opinto-oppaan seuraamisen sijasta.

Esittelyharjoitus

Jos osallistujat eivät tunne toisiaan, on hyvä tehdä esittelyharjoitus. Yksi vaihtoehto on, että osallistujat asettuvat jonoon sukunimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Harjoituksessa osallistujien tulee liikkua sekä kysyä toistensa nimet. Toisessa harjoituksessa osallistujat istuvat piirissä ja kertovat vuorotellen nimensä sekä sanan, joka kuvaa heitä tai jotain heille tärkeää.

Kerro projektista ja jaa osallistujille ABF:n, Mångkulturellt centrumin ja Nordiska museetin materiaalia aiheesta. Kansiossa on eri osa-alueisiin jaettuja, etnologien esille ottamia, kysymyksiä. Näiden tarkoituksena on auttaa ihmisiä, jotka haluavat kertoa elämästään.

Aloita antamalla osallistujien kertoa toisilleen kolmesta ensimmäisestä osa-alueesta – Kerro taustastasi, Lapsuus ja nuoruus, Elämä synnyinmaassa. Käytä avuksesi mielellään joitain osallistujien aisteja virkistäviä keinoja!

Aistien stimuloiminen ja muistaminen

Ihminen kokee kaikki läpikäymänsä asiat kaikilla viidellä aistillaan: näkö-, kuulo-, tunto-, haju- ja makuaistillaan. Tehokas tapa muistojen virkistämiseen on aistien stimuloiminen. Jokin tuoksu tai maku saattaa viedä meidät sekunnissa toiseen aikaan ja paikkaan, ja jokin tietty musiikkikappale voi saada meidät muistamaan illan, jonka olemme luulleen vai-puneen unholaan. Mutta kuinka aisteja stimuloidaan? Seuraavassa muutamia esimerkkejä:

- Pyydä osallistujia ottamaan mukaansa yksi tai kaksi valokuvaa itseltään. Anna heidän esitellä valokuvat toisilleen sekä kertoa niistä lyhyesti. Mitä kuvassa tapahtuu? Missä ne on otettu? Ketä kuvissa on? Kuka kuvat on ottanut?
- Pyydä osallistujia ottamaan mukaansa esine, mielellään maahanmuuton mukana seurannut. Anna heidän kertoa tuomistaan esineistä lyhyesti ja anna esineiden kiertää piirissä, jotta kaikki pääsevät myös tunnistelemaan sitä. Mikä tarina esineeseen liittyy? Kuka sen on tehnyt? Kuka sen on omistanut? Mihin sitä käytetään?
- Pyydä osallistujia ottamaan mukaansa maistiainen jostain ruokalajista tai leivonnaisesta. Maista sitä. Mitä muistoja ja tunteita maku herättää?
- Pyydä osallistujia tuomaan mukanaan hajuvettä, mausteita tai jotain muuta tuoksuva. Haistele tuoksua, ja anna osallistujien kertoa mitä muistoja ne heissä herättävät.
- Pyydä osallistujia tuomaan mukanaan musiikkia tai muuta äänitettyä materiaalia, ja soittamaan osia toisilleen. Mitä tunteita ja ajatuksia musiikki herättää? Mitä tämä musiikki on valitsijoilleen merkinnyt?

Voit myös pyytää osallistujia aloittamaan kirjoittamaan tarinaansa jo ensimmäisessä tapaamisessa, jos osallistujat haluavat kirjoittaa tapaamisen aikana. Muussa tapauksessa he voivat kirjoittaa tapaamisten välissä, ja tuoda kirjoittamansa tekstit mukaansa tapaamisiin. Yksi hyvä tapa saada kirjoitusprosessi käyntiin on tehdä kirjoitusharjoituksia. Seuraavassa on esimerkkejä harjoituksista, joita sinä ja ryhmäsi voitte tehdä.

Vinkkejä kirjoitusharjoituksista

- Sana-assosiaatio.
Kirjoita jokin sana, esimerkiksi ”juna-asema”. Kirjoita sen jälkeen sana, jonka vaistomaisesti yhdistät tähän sanaan, kuten esimerkiksi ”juna-asema, matka”. Jatka sitten samalla tavalla seuraavaan sanaan, jonka yhdistät ensimmäiseen sanaan, ”juna-asema, matka, jäähyväiset”. Jatka kunnes sinulla on kokonainen valikoima sanoja, joista voit muodostaa vaihtelevan kuvauksen kaikesta siitä, mitä ensimmäinen sana sinussa herätti.
- Kuvaile jokin tila tai huone näköaistia käyttämättä.
Pyydä osallistujia kuvailemaan jokin esine tai tila kaikkia aisteja, paitsi näköaistia, käyttäen. Miltä se tuntuu? Miltä se tuoksuu? Miltä se maistuu? Miltä se kuulostaa?
- Treenikirjoittaminen.
Ota kynä ja paperia ja varaa noin 10 minuuttia aikaa. Päätä minkä huoneen haluat kuvailla, esimerkiksi keittiön, kylpyhuoneen tai olohuoneen. Huoneen tulee kuulua jollekin tietylle henkilölle, joka voi olla todellinen tai kuviteltu. Aloita harjoitus kirjoittamalla Tässä kylpyhuoneessa (tai

Pyydä osallistujia tuomaan mukanaan hajuvettä, mausteita tai jotain muuta tuoksuva. Haistele tuoksua, ja anna osallistujien kertoa mitä muistoja ne heissä herättävät.”

Muista: ei ole oikeaa tai väärää tapaa kirjoittaa. Tärkeää Att minnas migrationen –projektissa on kerätä kertomuksia”

huoneessa minkä valitset) . Tämän jälkeen osallistujat voivat kuvitella huoneen aistejaan apuna käyttäen. Miltä se tuoksuu? Miltä materiaalit tuntuvat? Roikkuuko huoneessa kosteita pyyhkeitä kuivumassa? Onko huone sotkuinen? Mitä ääniä kuuluu? Miltä sisustus näyttää? Tätä harjoitusta tehdessä tarkoitus on kirjoittaa koko ajan, ilman taukoja sekä välittämättä tuleeko tekstistä ”hyvää” vai ei. Jos osallistujat jumiutuvat, rohkaise heitä aloittamaan uudestaan lauseella ”Tässä kylpyhuoneessa ” ja jatkamaan kirjoittamista.

- Havainnointi.

Tämän harjoituksen osallistujat voivat tehdä itsenäisesti, kotona ollessaan. Sen voi tehdä jossain uudessa tai tutun arkisessa paikassa. Pyydä osallistujia ottamaan kynä ja paperia mukaan heidän lähtiessä ulos kävelyille, bussiin tai junaan. Tarkoitus on kirjoittaa muistiin nopeita havaintoja siitä mitä he näkevät. Tarkoitus ei ole kirjoittaa pitkiä lauseita vaan lyhyitä muistiinpanoja. Muistiinpanojen tekemiseen käytetyn ajan tulee olla rajoitettu 10–15 minuuttiin. Kotiin palattuaan osallistujat voivat käydä läpi muistiinpanonsa ja alleviivata heitä erityisesti puhuttelevat havainnot. Alleviivatuista muistiinpanoista tehdään yhteenveto uudelle paperille, joista tehdään jälleen uudet valinnat. Näistä valinnoista voi sen jälkeen muodostaa lyhyen tarinan tai vaikka runon.

Muista: ei ole oikeaa tai väärää tapaa kirjoittaa. Tärkeää Att minnas migrationen –projektissa on kerätä kertomuksia. Kertomukset voivat olla lyhyitä, pitkiä, yksityiskohtaisia tai suurpiirteisiä. Kaikkien tarinoita tarvitaan!

Voit myös pyytää osallistujia ottamaan mukaansa jonkin muistia virkistävän esineen myös seuraavaan tapaamiseen.

Tapaaminen on hyvä päättää antamalla osallistujille mahdollisuus kertoa muutamalla sanalla miltä tapaaminen on tuntunut. Anna sanan kiertää piirissä, jotta kaikki osallistujat saavat mahdollisuuden puhua.

Toinen tapaaminen

Aloita kysymällä kaikilta osallistujilta miten kotona työskenteleminen on sujunut. Onko kirjoittaminen sujunut? Onko työskentely jumiutunut? Mikä on tuntunut helpolta ja mikä vaikealta?

Jos osallistujat ovat tuoneet mukanaan muistia virkistäviä esineitä, anna heidän kertoa niiden herättämistä tunteista.

Tehkää mielellään myös uusi kirjoitusharjoitus, katso kohta ”Ensimmäinen tapaaminen”.

Toisessa tapaamisessa voitte ottaa esille osa-alueet Muutto, Alku uudessa maassa ja Kieli. Anna osallistujien kertoa kokemuksistaan ja antaa toisille aikaa kuunnella toisianne. Anna osallistujien halutessaan lukea mitä he ovat kirjoittaneet kotona. Voitte myös käyttää osan tapaamisesta kirjoittamiseen.

Päätäkää yhdessä, jos osallistujat tuovat mukanaan jotain muistoja herättävää seuraavalla kerralla.

Päätä tapaaminen antamalla kaikille osallistujille mahdollisuus kertoa muutamalla sanalla miltä tapaaminen on tuntunut.

Kolmas tapaaminen

Aloita antamalla osallistujien kertoa mitä on tapahtunut edellisen tapaamisen jälkeen. Ovatko osallistajat kirjoittaneet kotona? Kuinka kirjoittaminen on sujunut? Ovatko he kirjoittaneet jotain, minkä he haluavat jakaa muiden osallistujien kanssa?

Kolmannen tapaamisen osa-alueet voivat olla Perhe, Asunto ja Vapaa-aika. Anna osallistujien kertoa kokemuksistaan toisilleen, ja käytä jälleen apuna jotain, joka stimuloi aisteja!

Päätä tapaaminen antamalla kaikille osallistujille mahdollisuus kertoa miltä tapaaminen on tuntunut.

Neljäs tapaaminen

Aloita antamalla osallistujien kertoa mitä on tapahtunut edellisen tapaamisen jälkeen. Kuinka kirjoittaminen on sujunut? Mikä on ollut ongelmallista? Mikä on sujunut hyvin?

Neljännellä tapaamisella voitte käsitellä osa-alueet Elämäkatsomus, Yhteenkuuluvuus ja Ajatuksia tulevaisuudesta.

Viides tapaaminen

Varaa viimeisellä tapaamisella aikaa arvioinnin tekemiseen. Voit esittää seuraavia kysymyksiä:

Mitä odotuksia sinulla oli opintopiiriltä?

Ovatko odotuksesi toteutuneet?

Mikä oli huonoa?

Mikä oli hyvää?

Muita mielipiteitä

Anna kaikkien osallistujien kertoa miltä opintopiiriin osallistuminen on tuntunut.

Jos osallistujien kertomukset ovat valmiita, voitte lähettää ne yhteisesti Nordiska museetiin. Jos eivät, muistuta vielä osallistujia, kuinka tärkeitä heidän tarinansa ovat tulevaisuudelle.

Mihin kertomukset lähetetään?

Kertomukset lähetetään osoitteeseen:

Att minnas migrationen

Nordiska museet

Box 27820

115 93 Stockholm

KIRJALLISUUSVINKKEJÄ/ LINKKEJÄ

Eklund, Jenny. Skriv ditt liv. Handbok i självbiografiskt skrivande. Premiss förlag. Halmstad 2006.

Nordiska museet

www.nordiskamuseet.se

Mångkulturellt centrum

www.mkc.botkyrka.se

ABF

www.abf.se

Liv i Sverige. Omaelämäkerrallista kirjoittamista edistävä yhdistys.

www.livisverige.org